

Kooridirigeerimise avalikud eksamid

6.05.2022

EMTA suur saal

19.00 — bakalaureuseksam

Antonio Vivaldi (1678–1741)

„Dixit Dominus“

I *Dixit Dominus Domino meo*

II *Donec ponam*

III *Virgam virtutis*

IV *Tecum principium*

Solistid **Arete Kerge** ja **Iris Oja**

Dirigent **Austėja Pėželytė**

V *Juravit Dominus*

VI *Dominus a dextris tuis*

VII *Judicabit in nationibus*

VIII *De torrente in via bibet*

Solistid **Arete Kerge** ja **Iris Oja**

Dirigent **Stanislav Šeljahnovski**

IX *Gloria patri*

X *Sicut erat in principio*

XI *Et in saecula saeculorum*

Solistid **Iris Oja**, **Kuno Kerge** ja **Heldur Harry Põlda**

Dirigent **Mari Roos**

EMTA koor ja sinfonietta

Dixit Dominus Domino meo sede a dextris meis.
Donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.

*Issand ütles minu Issandale:
„Istu mu paremale käele,
kuni ma panen su vaenlased
su jalgealuseks järiks!”*

Virgam virtutis tuae emittet Dominus ex Sion dominare in medio
inimicorum tuorum.

*Sinu võimuse valitsuskepi
läkitab Issand Siionist.
Valitse keset oma vaenlasi!*

Tecum principium in die virtutis tuae in splendoribus sanctorum ex utero
ante luciferum genui te.

*Sinu on valitsus
Sinu vägevuse päeval,
Kui sa ilmud pühas ehtes:
Oma üsast olen sind enne
Koidutähte ilmale toonud*

Juravit Dominus et non paenitebit eum tu es sacerdos in aeternum
secundum ordinem Melchisedech.

*Issand on vandunud
ja tema ei kahetse seda:
„Sina oled preester igavesti
Melkisedeki korra järgi!”*

Dominus a dextris tuis confregit in die irae suae reges.

*Issand on su paremal käel,
ta purustab kuningad oma viha päeval.*

ludicabit in nationibus implebit cadavera conquassabit capita in terra multorum.

*Ta mõistab kohut rahvaste seas
ta täidab kõik laipadega,
ta purustab päid laial maal.*

De torrente in via bibet propterea exaltabit caput.

*Ta joob jõest tee ääres,
seepärast ta tõstab oma pea üles.*

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto, sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in saecula saeculorum. Amen.

*Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule. Nõnda kui alguses oli, nüüdki on
ja jääb igavesest ajast igavesti. Aamen.*

Antonio Lucio Vivaldi (4. märts 1678 Veneetsia – 28. juuli 1741 Viin)

Ta õppis viulit isa käe all ning ühe allika andmetel asendas ta isa ka Püha Markuse katedraali orkestris. Sellegipoolest pandi ta 15-aastaselt preestriks õppima. Kui Vivaldi kümme aastat hiljem preestriks sai, jäi ta tervislikel põhjustel selleks vaid vähem kui aastaks. Vivaldi töötas viuliõpetajana ning hiljem ka orkestri- ja koorijuhina Veneetsia orbude- ja vallaslastekodus Ospedale della Pietà. Vaheaegadega oli ta seal tegev aastatel 1703–1740. Sealse orkestri ja koori viis ta nii kõrgele tasemele, et lapsi tuldi spetsiaalselt kuulama ka välismaalt.

Alates 18. sajandi teisest kümnendist, mil sonaatide ja kontsertide kirjutajana tuntud Vivaldi ka vokaalmuusikat looma hakkas, hakkas ta peamiselt ooperite lavaletoomiseks palju reisima. 1740. aastal kolis Vivaldi Viini, et töötada viuldajana keiser Karl VI õukonnas. Kuid juba järgmisel aastal Vivaldi suri, põhjuseks ilmselt astma, mis oli Vivaldit kimbutanud juba sünnist saati.

Vivaldi on kirjutanud soolo-, kaksik- ja ansamblikontserte, soolo- ja triosonaate, avamänge, oopereid, vaimulikke vokaalteoseid ja kantaate, kokku umbes 770 teost. Tema tuntuimad helitööd on neljast soolokontserdist koosnev „Neli aastaega” ning „Gloria” koorile ja orkestrile. Vivaldi paistis silma erakordse töötempo poolest: ooperi „Tito Manlio” kirjutas ta vaid viie päevaga.

Austėja Peželytė lõpetas 2019. aastal M. K. Ciurlionise Kunstide Kooli kooridirigeerimise erialal prof. Romualdas Grazinise dirigeerimisklassis. Hetkel õpib ta bakalaureuseõppe 3. kursusel Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias prof. Toomas Kapteni klassis. Austėja on osa võtnud mitmetelt orkestri- ja kooridirigeerimise meistrikursustelt, mida on läbi viinud Sebastian Lang-Lessing, Modestas Barkauskas ja Georg Grün. Samuti on ta osalenud kooridirigeerimise konkurssidel Leedus, Lätis ja Eestis. Austėja on mitmetes projektides dirigeerinud M. K. Ciurlionise Kunstide Kooli koori ja orkestrit, Saarbruckeni Kammerkoori, Leedu Riiklikku Sümfooniaorkestrit, Vilniuse linnavalitsuse St. Christopheri Kammerorkestrit, Kammerkoori "Aidija", Tallinna Tehnikaülikooli Kammerkoori ning Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia Segakoori.

Mari Roos alustas oma koorijuhi õpinguid Tallinna Muusikakeskkoolis 2015 aastal Anneli Mäeotsa käe all. Dirigeerimist jätkas ta Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias algul Tõnu Kaljuste juhendamisel ning hiljem sai tema õpetajaks Kaspar Mänd. Mari on praktiseerinud ning koostööd teinud selliste kooridega nagu ETV tütarlastekoor ning Ellerheina lastekoor, kellega toodi esiettekandele 2018 aastal Mirjam Tally "Käsikivi laul". Alates 2019 aastast töötab ta koormeistrina noore naiste kooris KEVAD ja 2020 aasta jaanuarist on ta Tallinna Jaani koguduse kammerkoori dirigent ning selle aasta algusest koormeister segakooris HUIK.

Stanislav Šeljahhovski sündis 1989. aastal Sankt-Peterburis. 2006 aastal Stanislav alustas õpinguid Georg Otsa nimelises Tallinna muusikakoolis, kus õppis kooridirigeerimist Andrus Siimoni juhendamisel. Praegu õpib Stanislav 3. kursusel Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias prof. Toomas Kapteni klassis. Stanislav on töötanud dirigendina kammerkooris "Ukraina", naisansambelis "Viva Musica", meeste ansambelis "Credo" festivali juures. Viimasega tuuritas ta kontsertidega Eestis, Soomes, Rootsis ning Venemaal. 2017-2019. aastal juhatas Tallinna Tallinna Jumalaema Sündimise Kaasani pühakuju kiriku kontsertkoori.

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia koor on õppekoor, mis on järjepidevalt töötanud aastakümneid. Kollektiivis laulavad peamiselt dirigeerimise ja muusikapedagoogika eriala üliõpilased, kelle seas on ka arvestataval hulgal välistudengeid (Hongkongist, Inglismaalt, Saksamaalt, Lätist, Venemaalt ja mujalt). Koori repertuaar koosneb eesti ja maailma kooriliteratuurist – varajasest gregoriaani laulust ja polüfooniast kaasaegsete autorite uudisteosteni. Viimasel ajal on esitatud näiteks Bachi, Haydni, Mozarti, Monteverdi, Durante'i, Clementsi, Pärdi ja Tormise loomingut. Koor on teinud koostööd mitmete erinevate kollektiividega: Tallinna Kammerorkester, EMTA sümfooniaorkester ning Eesti Filharmoonia Kammerkoor. Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia koori on juhatanud Toomas Kapten, Ants Soots, Kuno Areng, Ants Üleoja, Kare Hanken, Robert Cowles, Jaan-Eik Tulve, Toomas Siitan, Dag Nielsen, Jurjen Hempel.

EMTA koor on esinenud Hispaanias, Soomes, Venemaal, Lätis ja erinevates Eesti linnades. 2013/2014 hooajal mälestati Riia kaubanduskeskuse katastroofis hukkunuid kontsertidega nii Helsinki Toomkirikus kui Tallinna Rootsi-Mihkli ja Metodisti kirikus. 2015. aasta märtsis kanti Soomes Joensuu kirikus koos Joensuu Linnaorkestriga ette Bachi suurteos Johannese passioon. Sama teost kanti Tallinna Kaarli kirikus ette ka 2016. aasta sügisel Hans-Christoph Rademanni juhatusel. 2017. aasta märtsis toimus koos EMTA sinfoniettauga Dominy Clementsi loeng-ooperi "Der Nordische Baer" esiettekanne Tartus ning uuesti esitati teost sama aasta oktoobris EMTA SügisFesti raames. Alates 2015. aastast on saanud tavaks, et kooridiregeerimise eriala lõpetajad kannavad kontserteksamil ette suurvormi koostöös EMTA koori ja orkestriga. Ette on kantud Haydni "Harmoniemesse", Mozarti Requiem, fragmendid Tobiase oratooriumist "Joonas" (Silvia Tobiase redaktsioonis), Vivaldi "Dixit Dominus" ja "Credo", Pärdi "Te Deum" ning Mozarti "Krönungsmesse".

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia sinfonieta on projektipõhine kammerorkester, mille koosseis varieerub vastavalt repertuaarile. Pillimängijate tuumiku moodustavad valdavalt EMTA üliõpilased, kuid orkestritöösse on kaasatud ka vilistlased. Sinfonieta osaleb dirigeerimise eriala üliõpilaste koolitamisel, pakkudes tulevastele dirigentidele praktikavõimalust orkestrijuhatamisel. Samuti osaleb sinfonieta kompositsiooni eriala tudengite uudisloomingu ettekannetel ning muus EMTA kontserttegevuses, sageli koos EMTA kooriga.

Arete Kerge on lõpetanud klassikalise laulu erialal Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia bakalaureuseõppe dots. Nadia Kuremi lauluklassis ning maksimumhindega magistriõppe Roomas Santa Cecilia konservatooriumis maestra Rebecca Bergi juhendamisel. Arete Kerge on pälvinud 2010. aastal Napolis toimunud Santa Chiara võistlusel esikoha vaimuliku klassikalise muusika kategoorias, võites preemia "Chori Praefecti". Samuti on ta saavutanud kolmanda koha preemia 2011. aastal Spoleto toimunud rahvusvahelisel ooperilauljate võistlusel. 2011. aasta sügisel auhinnati teda Santa Cecilia konservatooriumi poolt parimale lauljale jagatava preemiaga "Premio Via Vittoria". 2014. aastal võitis ta Pariisis toimunud rahvusvahelisel Flame muusikakonkursil klassikalise laulu kategoorias esikoha. 2015 aastal valis Richard Wagneri Ühing ta aasta stipendiaadiks. Eestis on talle omistatud 2010. aastal Marje ja Kuldar Sinki nimeline preemia "Noor laulja". Ta on esinenud solistina Eestis, Soomes, Rootsis, Norras, Venemaal, Poolas, Itaalias, Prantsusmaal, Hollandis, Iirimaa, Kreekas, Šveitsis, USA-s, Kanadas, Barbadosel. Arete Kerge on laulnud Zürichi Tonhalls, Berliini Konzerthausis ja New Yorgi Lincoln Centeris.

Arete Kerge on soleerinud järgnevate orkestrite ees: Berliini Konzerthaus Orkester, Eesti Riiklik Sümfoonia Orkester, Tallinna Kammerorkester, L'Orchestra Euro-Adriatica, Joensuu Sümfooniaorkester, Järvi Akadeemia

Sinfonietta, Eesti Sinfonietta, Vanemuise Sümfooniaorkester, Corelli Barokkorkester, Peterburi N.Rimski-Korsakovi nim. Muusikakolledži Sümfooniaorkester. Ta on osalenud Gabriela Tucci, Renato Brusoni, meistrkursustel ning teinud koostööd järgmiste dirigentide ja pianistidega nagu Tõnu Kaljuste, Kaspars Putninš, Olari Elts, Carlo Palleschi, Darrell Ang, Andreas Kowalewitz, Frédérick Haas, Rupert Dussmann, Enza Ferrari, Marco Forgiione, Jurjen Hempel, Hilary Griffiths, Aleksei Vassiljev, Mihkel Poll, Piia Paemurru, Martin Sildos, François Gassion . 2013. aasta suvel täiendas end Pesaros toimunud Rossini akadeemias maestro Alberto Zedda juhendamisel.

Arete Kerge rollide hulka kuuluvad: Governess (Britten "The Turn of the Screw") Angelica, Genovieffa (Puccini "Suor Angelica"), Tirsi (G.F. Händel "Cor fedele in vano sperì", Fanny (G.Rossini "La cambiale di matrimonio") Madama Vezzosa (pearoll Vincenzo Legrenzio Ciampi ooperis "La Favola dei Tre Gobbi"), Lisetta (pearoll Leonardo Leo ooperis "La Zingaretta") ja Kate Pinkerton (Puccini "Madama Butterfly). Rosina (Mozart "La Finta Semplice"), Nella (Puccini "Gianni Schicchi") ja Sandrina (Mozart "La Fina Giardiniera"). Ta on laulnud Teatro Lirico Sperimentale di Spoleto teatris, Guardiagrele Ooperifestivalil , Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia ooperistuudio etendustes, samuti Rahvusoper Estonia lasteetenduses "Imelaps". Suurvormidest kuuluvad tema repertuaari G.F. Händel " La Resurrezione" (Maria Maddalena), J.S. Bach "Johannese passioon" BWV 245, "Magnificat" BWV 243 "Kohvikantaat" BWV 211, kantaat "Ach Gott, wie manches Herzeleid" BWV 58, A. Vivaldi "Gloria", "Magnificat", W.A.Mozart "Reekviem" KV626, "Exultate, jubilate" KV165 "Vesperae solennes de confessore", "Missa brevis in G" KV 140, F. Mendelssohn "A Midsummer Night's Dream", „Magnificat“, G. Fauré "Reekviem" M. Charpentier "Te Deum", "Messe de Minuit", Pergolesi "Stabat Mater", R. Tobias "Joonase lähetamine" M. Sinki kantaat "Pärast kolgatat", J.R. Kangur " Magnificat", H. Lepnurme kantaat "Lunastus Kristuses" H.Tobias-Duesberg "Reekviem" , Urmas Sisask "Missa nr.1". Lisaks on ta laulnud koos maailmakuulsa

baritoni Renato Brusoniga tähistamaks 50 aasta möödumist maestro lavakarjääri algusest.

Vabakutselise lauljana laulab **Iris Oja** palju erinevate vokaal- ja instrumentaalansamblitega üle maailma. Lisaks sellele on ta suurvormi- ja ooperisolist ning annab soolokontserte. Iris Oja teeb tihedalt koostööd dirigent Paul Hillieriga ja laulab tema vokaalansamblis Theatre of Voices, ta on aastaid olnud ka Hillieri juhitud Porto Casa da Musica kammerkoori koormeister. Iris Oja armastab laulda iga ajastu muusikat, ent on ilmselt kõige rohkem tunnustust leidnud kaasaegse muusika interpreedina. Ta õpetab kaasaegset muusikat ansamblitele EMTAs ja Otsa koolis ning tutvustab intervjuude kaudu erinevaid muusikaid ajakirjanduses.

2011. aastal lõpetas **Kuno Kerge** Heino Elleri nimelise Tartu Muusikakooli koorijuhtimise erialal, Alo Ritsingu juhendamisel ning magistriõpingud 2017. aastal Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias, Ants Sootsi dirigeerimisklassis. Klassikalise laulu õpinguid alustas Kuno Kerge Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias 2019. aastal Taavi Tampuu käe all, käesolevast õppeaastast õpib Kuno Kerge Helen Lepalaane lauluklassis. Kuno Kerge on Tartu Akadeemilise Meeskoori, EMLS-i üle-eestilise noormeestekoori, Virumaa Poistekoori peadirigent ning Tallinna Poistekoori dirigent ja hääleseadja. Kuno Kerge seotud olnud mitmete laulupidude korraldamise ja neil juhatamisega. Ta on olnud XII noorte laulupeo "Mina jään" noormeestekoori dirigent, üliõpilaslaulupeo Gaudeamus 2018 kunstiline juht ning XXVII üldlaulupeo "Minu arm" meeskooride dirigent. XIII noorte laulu- ja tantsupeol "Püha on maa", on Kuno Kerge noormeestekooride liigijuht. Kuno Kerge on dirigendi ja koormeistrina osalenud mitmete suurvormide ettekannetel ning klassikalise laulu õpingute jooksul on ta baritonisolistina laulnud Ludwig van Beethoveni "Missa C-duur" (TKO, EMTA segakoor, dir. Tõnu Kaljuste) ja Johann Sebastian Bach "Talupoja kantaat" (dir. Andres Mustonen) ettekannetel.

Teda on tunnustatud Gustav Ernesaksa nimeline õpestipendiumiga 2017. aastal ning Eesti Kooriühingu aastapreemiaga "Aasta noor dirigent 2018".

Heldur Harry Põlda (tenor) lõpetas Tallinna Muusikakeskkooli kooridirigeerimise (õp Hirvo Surva) erialal ja 2019. aasta sügisel lõpetas bakalaureuseõpingud Londoni Guildhalli Muusika- ja Draamakooli ooperilaulu erialal õp David Pollardi ja Ruby Philogene lauluklassis. Heldur Harry tegi oma lavadebüüdi 8-aastasena Rahvusooperis Estonia. Tänapäevaks on noormehe repertuaaris mitmeid ooperi- ja muusikalirolle. 2019. aasta esimeses pooles astus Heldur Harry Tony rollis lavale Rahvusooper Estonia lavastuses „West Side Story” ning 2019. aasta augustist alustas stipendiaadina solisti tööd Rahvusooperis Estonia. 2021. aasta sügisest jätkab Põlda solisti rollis, tuues lavale erinevaid rolle, seal hulgas Ivan Lõkov („Tsaari mõrsja”), Camille („Lõbus lesk”), Tybalt („Romeo ja Julia”) ning Tamino („Võlflööd”). Benjamin Britteni kammerooperi „Kruvipööre” peaosas eest pälvis Põlda Eesti Kultuurkapitalilt läbi aegade noorima laureaadina helikunsti sihtkapitali preemia (2008), samuti on noormees Eesti Kooriühingu koostööpreemia laureaat (2010) ja pälvinud Eesti Rahvuskultuuri Fondi Georg Otsa Fondi stipendiumi (2013).

EMTA koor:

I sopran: Hyonah Song, Gohar Hovakimyan, Iris Kallas,
Yumiko Matsuyama, Justy Jurickova, Hyewon Chung

II sopran: Sara Corrigan, Anneli Riisalu, Anastasia Matkevits, Karita Käesel,
Eleri-Kristel Kuimet, Pille Pihlapuu, Irina Mikhailova, Evelyn Kanepi

I alt: Karina Nefedova, Jelizaveta Vilippus, Heili Kivi, Austeja Pezelyte,
Aleksandra Bekušev, Kristin Pintson

II alt: Mari Roos, Tamara Blahova, Ode Oürg, Helen Allikvee,
Marie M. Vaigla

I tenor: Meelis Kesperi, Leonardo Tommasini

II tenor: Rihards Zarins, Leo-Mattias Leete, Marius Raba

Bariton: Jakob Fornagiel, Markus Aluste, Kaur Pennart, Martin Einmann,
Stijn Claerhoudt, Matter Matrone

Bass: Ilja Humeniuk, Xinyuan Chen, Stanislav Sheljahhovski,
Nikita Mishchenko

EMTA sinfonietta:

Oboe: Aleksander Hännikäinen, Tõnis Traksmann

Trompet: Indrek Vau

Klavessiin: Hei Ching Lam

I viiul: Egert Leinsaar, Piret Sandberg, Marge Uus

II viiul: Kadi Vilu, Maiu Mägi, Kristjan Nõlvak

Viola: Rain Vilu, Martti Mägi

Tšello: Tõnu Jõesaar, Levi-Danel Mägila

Kontrabass: Janel Altroff

Täname:

Hirvo Surva, Toomas Kaptan, Kaspar Mänd, Silvia Landra, Kristiina
Kermes, Irina levleva, Rain Vilu, EMTA kontserdi- ja etenduskeskus

Kava koostasid: Austeja Pezelyte, Mari Roos, Stanislav Šeljahhovski

20.00 – magistriksam

Veljo Tormis (1930–2017)

Kantaat „Tornikell minu külas“ (1978)

(Juhan Viidingu libreto Fernando Pessoa luuletuste põhjal
Ain Kaalepi tõlkes)

Henry Tiisma (lugeja)

Kaido Janke (kell)

Solistid **Annika Lõhmus** ja **Triin Sakermäe**

Eurico Carrapatoso (1962)

„Väike Pessoa luulekogumik“ („Pequeno poemário de Pessoa“)

I „Pesukausi luuletus“ („Poema pial“)

II „Kass, kes mängib tänaval“ („Gato que brincas na rua“)

(Solistid **Yena Choi**, **Maarja Helstein**, **Lodewijk van der Ree**,

Andre Tõnnis)

III „Siuts, siuts, siuts“ („Pia, pia, pia“)

Veljo Tormis

„Jaanilaulud“ tsüklist „Eesti kalendrilaulud“ (1967)

I „Kutse jaanitulele I“ (Solistid **Karin Salumäe** ja **Marianne Pärna**)

II „Kutse jaanitulele II“

III „Ei ole püssil püütav“

IV „Miks Jaani oodatakse“

V „Jaani hobu“

VI „Tulesõnad“ (Solist **Rainer Vilu**)

VII „Jaanilaul“ (Solist **Annika Lõhmus**)

Eesti Filharmoonia Kammerkoor

Dirigent **Miguel Silva**

Aastal 1978 andis kammerkoor Ellerhein (tänapäevase nimega Eesti Filharmoonia Kammerkoor) kontserte Lääne-Eestis ja Eestimaa saartel. See legendaarne kontsertreis oli äärmiselt menukas ja meelitas kirikutesse rohkelt rahvast, mis tõi kaasa tolaeagsete võimude süüdistusi dissidentluses.

Veljo Tormis (1930–2017) kirjutas selleks ringreisiks kontserdi segakoorile, lugejale ja kellale nimega „Tornikell minu külas“ Tõnu Kaljuste tellimusel, kes oli just tutvunud tekstidega ühelt olulisimaist luuletajaist portugali keeleruumis, Fernando Pessoaalt. Alustades luuletusega “Ó sino da minha aldeia” (Tornikell minu külas), põimis Juhan Viiding kokku narratiivi, mis kannab tugevat vabaduse sõnumit ning mille rõhuks on olla, nagu on märgitud teose partituuris, “pühendatud kultuurimälestiste kaitsele”. Teose libreto põhineb erinevatel Fernando Pessoa luuletustel Ain Kaalepi tõlkes, ning mitte kõiki neist ei ole allkirjastanud Pessoa ise, vaid autorite hulgas on ka Alberto Caeiro – üks poeedi olulisimaid heteronüüme, kelle sulest on pärit kompositsioonis kasutatud luuletus “Noite de S. João para além do muro do meu quintal” (Jaaniöö sealpool mu õuemüüri), mis toob esile ühe võluva ühenduslüli Eesti ja teispool Euroopat asuva Portugali kultuuride vahel.

Neile tekstidele vastanduvat ja humoorikamat, mõnikord ka absurdset tooni Portugali kirjamehelt, saab kuulda kontserdil järgmisena kõlavas teoses. „Pequeno poemário de Pessoa“ („Väikese Pessoa luulekogumiku“) on 2013. aastal komponerinud viljakas ja silmapaistev portugali helilooja **Eurico Carrapatoso** (1962), kes on loonud kolme Pessoa luuletuse põhjal veetlevad koorilaulud. Kontserdiprogramm lõppeb naasmisega Tormise juurde ning kõlab tema tsükli „Eesti kalendrilaulud“ viimane osa „Jaanilaulud“.

„Eesti kalendrilaulud“, komponeeritud 1967. aastal, on seeria viiest tsüklist (vaheldumisi mees- ja naiskoorile), mis pühenduvad erinevatele

rahvapärimuslikele pidustustele ja mille juured on sügaval erinevatest Eesti paigust kogutud regilauludes. Kuigi need tsüklid pole mõeldud laulmiseks kindlas järjekorras, võib „Jaanilaule“ näha kulminatsioonina, kus nais- ja meeskoor esmakordselt kogu seeria jooksul koos laulavad, tähistamaks võib-olla kogu Eesti rahvakalendri olulisimat pidustust, Jaanipäeva.

Veljo Tormis

„Tornikell minu külas” – Kontsert segakoorile, lugejale ja kellale

I

Oo tornikell minu külas!
Oh tornikell minu külas,
valulev õhtusel ajal,
iga su kõmina peale
vastab mu hing
oma kajal, oma kajal.

Nii palju, kui maa pealt võib näha, näen mina oma külast Kõiksust...
Selleks on mu küla niisama suur kui mistahes maa.
Sest mina olen seda kasvu kui mu nägemine
ja mitte seda kasvu, kui pikk ma olen...

Linnades on elu väiksem
kui siin minu majas selle künka serval.
Linnades panevad suured majad vaate kinni, peidavad silmapiiri ära,
tõukavad meie pilgu eemale tervest taevast,
teevad meid väikseks, sest me küünime ainult selleni, mis meie silmad
võivad anda,
Ja teevad meid vaeseks, sest meie ainuke rikkus on näha.

Aga midagi võltsi üha sugeneb meisse ja meie aastatesse – kuupaistes varemeisse.

//

Öös vile kaik.

Mõni karjane karjas?

Ükspuha. See luilutelu nõnda sihitult kõlab oma helidesarjas nagu elu.

Ei algust ega lõppu, viisijada tõuseb vainult.

Ei taidu ega mõnu, mida kuulata: täis tühja ainult! Ega kooskõla seoseid, mida meeles ma sala pidama hakkaks...

Juba igatsen kuuldes taas kuulda seda pala.

... ja et see lakkaks.

“Ja kui kõik lakkab?”

Ehk pole ka see nii hull,

sest silm juba ära harjuma hakkab pimedas mul.

///

On surm ainult maanteekäänd

ja sind ei näe selle takka,

kuid sammude käik on jäänd

me olemine ei lakka.

Taevast on tehtud ka maa.

Ei vale näe pärijaid.

Kaduda keegi ei saa.

Kõik tõde ja tee on vaid.

IV

Jaaniöö sealpool mu õuemüüri.

Siinpool mina ilma jaaniööta.

Sest jaaniöö on seal, kus seda peetakse.

Minu jagu on öiste lõkete kuma,

naerupahvakute ja jalapõntsastuste kaja.

Ja juhuslik hõige kelleltki, kes ei tea, et mina olen olemas.

V

Oo tornikell minu külas!

Oh tornikell minu külas,

valulev õhtusel ajal

iga su kõmina peale

vastab mu hing

oma kajal, oma kajal.

Ja otsekui elunukrus

sa kõlad nii aegamööda,

et alguski on vaid kordus

ja muud sinu peal ei lööda,

Kaigu kui ligidal tahes –

mulle, kes ekslemas ikka,

sa oled kui unenägu,

kõlad sealpool kaugust pikka.

Libreto: Juhan Viiding

Luuletused: Fernando Pessoa

Tõlked: Ain Kaalep

Eurico Carrapatoso

„Pequeno poemário de Pessoa“

I. Poema pial

Toda a gente que tem as mãos
frias

Deve metê-las dentro das pias

Pia número UM,

Para quem mexe as orelhas em
jejum.

Pia número DOIS,

Para quem bebe bifés de bois.

Pia número TRÊS,

Para quem espirra só meia vez.

Pia número QUATRO,

Para quem manda as ventas ao
teatro.

Pia número CINCO,

Para quem come a chave do
trinco.

Pia número SEIS,

Para quem se penteia com bolos-
reis.

Pia número SETE,

I. Pesukausi luuletus

Kõik, kelle käed on külmad,

peaksid nad pesukaussidesse
panema.

Pesukauss number ÜKS,

neile, kes paastudes oma kõrvu
liigutavad.

Pesukauss number KAKS,

neile, kes härjasteike joovad.

Pesukauss number KOLM,

neile, kes vaid poolikult aevastavad.

Pesukauss number NELI,

neile, kes oma sõõrmelarhvi teatrisse
saadavad.

Pesukauss number VIIS,

neile, kes söövad võtit lukukeelest.

Pesukauss number KUUS,

neile, kes end kringlitega kammivad.

Pesukauss number SEITSE,

Para quem canta até que o telhado se derrete.	neile, kes laulavad kuni katus sulab.
Pia número OITO,	Pesukauss number KAHEKSA,
Para quem parte nozes quando é afoito.	neile, kes pähkleid purustavad kui julgus rinnas.
Pia número NOVE,	Pesukauss number ÜHEKSA,
Para quem se parece com uma couve	neile, kes näevad välja nagu kapsad.
Pia número DEZ	Pesukauss number KÜMME,
Para quem cola selos nas unhas dos pés.	neile, kes varbaküüntele marke kleebivad.
E, como as mãos já não estão frias,	Ja, kuna käed pole enam külmad,
Tampa nas pias!	Kaaned pesukaussidel!

II. Gato que brinca na rua II. Kass, kes mängid tänaval

Gato que brinca na rua	Kass, kes mängid tänaval
Como se fosse na cama,	nagu oleksid voodis,
Invejo a sorte que é tua	ma kadestan su õnne,
Porque nem sorte se chama.	sest isegi õnneks seda ei kutsuta.
Bom servo das leis fatais	Saatuslike seaduste hea teener,
Que regem pedras e gentes,	kes sa valitsed kive ja rahvaid,
Que tens instintos gerais	kellel on üldised instinktid
E sentes só o que sentes	ja tunned vaid seda, mida tunned.

És feliz porque és assim, Oled rõõmus, sest sa oled selline,
Todo o nada que és é teu. kõik mittemiski, mis oled, on su oma.
Eu vejo-me e estou sem mim, Ma näen end ja ma olen endata,
Conheço-me e não sou eu. end ma tean ja see pole mina.

III. Pia, pia, pia **III. Siuts, siuts, siuts**

Pia, pia, pia Siuts, siuts, siuts
O mocho öökull,
Que pertencia kes kuulus
A um coxo. lonkavale mehele.
Zangou-se o coxo Lonkav mees sai pahaseks
Um dia, ühel päeval
E meteu o mocho ja pani öökulli
Na pia, pia, pia pesukaussi, pesukaussi, pesukaussi

Fernando Pessoa luuletused

Gert-Heiko Kütaru ja Miguel Silva vabatõlked

Veljo Tormis

Jaanilaulud

I Kutse jaanitulele I (Peetri)

Tulge jaanista tulele, jaanike, jaaniste,
Jaanitulda oidemaie, jaanike, jaaniste.

Tuluk ulgub oonetesse, jaanike, jaaniste,
säde kargab katuksesse, jaanike, jaaniste,
kübemed küla vahele, jaanike, jaaniste.

II Kutse jaanitulele II (Kolga-Jaani)

Tulge jaaniku tulele, jaaniku,
tulge tulda oidemaie, jaaniku,
karga kirge kaitsemaie, jaaniku!

Kes ei tule jaaniku tulele, jaaniku,
saagu mardini magama, jaaniku,
ristipäini ringutama, jaaniku!

Tulge jaaniku tulele, jaaniku,
tooge puida tullessagi, jaaniku!

Kes ei tule jaaniku tulele, jaaniku,
jõuluss püürgu teise külje, jaaniku,
teisess jõuluss teise külje, jaaniku!

III Ei ole püssil püütav (Peetri)

Siis tulid naesed nalja pärast, jaanike, jaaniste,
neiud lahke laulu pärast, jaanike, jaaniste,

Neiud kiiksid kiige peale, jaanike, jaaniste,
neiud kiiksid, pärjad läiksid, jaanike, jaaniste!

Mehed aga vaatsid alla metsa, jaanike, jaaniste,
poisikesed ala puude, jaanike, jaaniste,

Oleks püssi, püüaks neidu, jaanike, jaaniste,
oleks noota, nõuaks neidu, jaanike, jaaniste,
oleks võrku, võtaks kinni, jaanike, jaaniste!

Siis mina mõistsin, vasta kostsin, jaanike, jaaniste!
Ma pole püssil püüetava, jaanike, jaaniste,
ega noodal nõuetava, jaanike, jaaniste,
võrgul kinni võetava, jaanike, jaaniste!

Unt on püssil püüetava, jaanike, jaaniste,
kala noodal nõuetava, jaanike, jaaniste,
võrgul kinni võetava, jaanike, jaaniste!

IV Miks Jaani oodatake (Karksi)

Mistes Jaani oodetesse, jaanika,
Jaanil kahja kannetesse, jaanika?

Sestep Jaani oodetesse, jaanika,
et oo nii ärjä ädätse, jaanika,
piimälehmä pindejennä, jaanika.

Tule, Jaani, päästä neidä, jaanika,
päästä nii ärjä ädästä, jaanika,
piimälehmä pindejestä, jaanika!

V Jaani hobu (Kolga-Jaani)

Jaan oli tarka poisikene, jaaniko,
tegi tulesta obese, jaaniko,
tulesöest silmakese, jaaniko,
õlekõrrest kõrvakese, jaaniko,
linaluiest leeris laka, jaaniko,
kasteeinast väänis kabjad, jaaniko.

Jaanikene, poisikene, jaaniko,
kui läed sõitu sõitemaie, jaaniko,
ehitä oma obene, jaaniko,
pea tal pane pandelisse, jaaniko,
silmad siidituttidesse, jaaniko!

Jaanikene, poisikene, jaaniko,
tule siis jaaniku tulele, jaaniko,
siidineidu süle' essa, jaaniko,
kallis neidu kaendelassa, jaaniko!

VI Tulesõnad (Kuusalu) – Teksti seadnud Olli Kõiva

Kas tunned tule sanuja, taiad rauva tarbe' eida?

Tuli on tumma, raud on valju.

Ei tuli minu poleda:
mina tule tutvuvane;
ei suitsu minu sureda:
mina suitsu sugulane;
ei vesi minu ubuda:
mina vie vennapoiga.

Tuli ei polda tuttavada,
vesi ei vendada ubuda,
raud ei raiu langusida.

Tuleb kui tule vahingu,
tulgu siis tule isändä,
tulgu siis tule emändä,
ulgu tulda voitemaie, valgija valatamaie!

VII Jaanilaul (Hargla)

Läämi vällä Jaani kaima, jaani(ka),
kas om Jaanil kahhar pää, jaani(ka),
sis omma kesvä keerulidse, jaani(ka),
kaara katsökandilidse, jaani(ka),

Jaan tull põldu müüdü, jaani(ka),
kõnde kullast kondu müüdü, jaani(ka),
ligi tõie liiaõnne, jaani,
kaasa tõie karjaõnne, jaani(ka).

Jaan tõi pika piimäpütü, jaani,
madaligu võiupunna, jaani(ka),
rüä tõie rüpügä, jaani,
kaara tõie kaindlõn, jaani(ka).

Miguel Gonçalves Silva, sündinud Portugalis Cascais'is, lõpetas bakalaureuseõppe laulmise erialal Lissaboni Muusikakõrgkoolis (Escola Superior de Música de Lisboa, lüh ESML). Lauluõpingute ajal läbitud koorijuhtimise tehnika õppeaine motiveeris teda ESML'is omandama ka teist bakalaureusekraadi, seekord kooridirigeerimise ja muusikapedagoogika erialal. Oma kogemustest Portugalis tooks Miguel esile tööd lauljana Gulbenkiani kooris, mis võimaldas tal musitseerida koos mitmete maailmas kõrgelt tunnustatud muusikutega, ning samuti Lissaboni Gregoriaanikooris (Coro Gregoriano de Lisboa). Lisaks tööle lauljana on tal Portugalist kogemust ka koorijuhina erinevate kooli- ja kogukonnakoorige ees. Migueli soov oma muusikalisi teadmisi süvendada tõi ta Eestisse, kus omandab hetkel kooridirigeerimise magistrikraadi Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias professor Toomas Kapteni käe all. Hiljuti liitus Miguel Eesti Filharmoonia Kammerkoori ridadega.

Eesti Filharmoonia Kammerkoor on kujunenud üheks tuntumaks Eesti muusikakollektiiviks maailmas. 1981. aastal Tõnu Kaljuste loodud koori ees on peadirigentidena seisnud veel Briti dirigent Paul Hillier (2001–2007), hollandlane Daniel Reuss (2008–2013) ning läti dirigent Kaspars Putniņš (2014–2021). Alates 2021. aasta augustist on koori kunstiline juht taas Tõnu Kaljuste. Koori repertuaar ulatub barokkmuusikast kuni 21. sajandi teosteni, kus eriline koht on Arvo Pärdi, Veljo Tormise, Tõnu Kõrvitsa, Galina Grigorjeva, Ülo Kriguli ja teiste Eesti heliloojate loomingul. Aastakümneid on koor tegutsenud rahvusvahelises muusikaelus koos mainekate dirigentide ja orkestritega, esinemispaikadeks Viini Kontserdimaja, Sydney Ooperimaja, Londoni Royal Albert Hall, New Yorgi Carnegie Hall, Los Angelese Walt Disney Kontserdimaja, Zürichi Tonhalle jpt. Külalisdirigentidena on koori ees seisnud sellised maailmanimed, nagu Claudio Abbado, Helmuth Rilling, Eric Ericson, Neeme Järvi, Marc Minkowski, Gustavo Dudamel, Peter Phillips, Richard Tognetti jpt.

Stabiilset kõrgtaset näitavad ka koori ligi 80 salvestist, mida on 16 korral Grammys esitatud ning kahel korral hinnatuima plaadiauhinna võitnud. Koori plaadistusi ehivad ka teised prestiižikad auhinnad, sh Gramophone'i auhind, Diapason d'Or, Preis der Deutschen Schallplattenkritik, Danish Music Award, Choc de l'Année Classica jne. Viimati pälvis tunnustuse Kaspars Putniņš'i juhatusel salvestatud Arvo Pärti ja Alfred Schnittke loominguga album, mis esitati Grammy auhinna nominendiks ning pälvis auhinna „Diapason d'Or de l'Année“. 2020. aastal valis BBC muusikaajakiri Classical Music Eesti Filharmoonia Kammerkoori kümne parima koori hulka maailmas.

Eesti Filharmoonia Kammerkoor

Sopranid: Annika Lõhmus, Hele-Mall Leego, Kristine Muldma, Mariliis Tiiter, Triin Sakermäe, Yena Choi

Aldid: Anna Dõtõna, Ave Hännikäinen, Cätly Talvik, Karin Salumäe, Maarja Helstein, Marianne Pärna

Tenorid: Danila Frantou, Kaido Janke, Lodewijk van der Ree, Raul Mikson, Sander Sokk, Toomas Tohert

Bassid: Aarne Talvik, Andre Tõnnis, Gert-Heiko Kütaru, Henry Tiisma, Kristjan-Jaanek Mölder, Olari Viikholm, Rainer Vilu

Erilised tänud:

Toomas Kapten, Silvia Landra, Hirvo Surva, Katrin Puur, Vambola Krigul ja EMTA; Lodewijk van der Ree, Esper Linnamägi, Tõnu Kaljuste, Gert-Heiko Kütaru, Eesti Filharmoonia Kammerkoor; Ursula Roomere.

Kava koostas: Miguel Silva

OOTAME KUULAMA

L 7.05 kell 14.00 / EMTA orelisaal / tasuta pilet Fientast

Laupäevad barokkoreliga

„Suurim enne Bachi“

Dietrich Buxtehude (1637–1707)

Andres Uiibo ja Toomas Trassi orelüliõpilased Olena Khaladzhi, Aivar Söerd, Erich-Johann Kullamäe, Olga Opryshko, Hei Ching Lam, Marten Meibaum, Marius Raba, Petr Sushkov, Leonardo Tommasini
Kaastegev Marten Meibaum (tšello)

Kavas Buxtehude

Pool tundi enne kontserdi algust, kell 13.30 räägib professor Andres Uiibo pedagoogist, heliloojast, muusikaelu korraldajast ja organistist Dietrich Buxtehudest

L 7.05 kell 19.00 / EMTA suur saal / tasuta

102 suures saalis

EMTA keelpillisolistide ansambel

Kunstiline juht Arvo Leibur

Kavas Vivaldi, Telemann

K 11.05 kell 18.00 / Kultuurikeskus Kaja / pilet 5 €

Kaja kammerkontsert

EMTA pärimusmuusika eriala üliõpilased

Koostöös Kultuurikeskusega Kaja

K 11.05 kell 19.00 / EMTA *black box* / tasuta pilet Fientast

Academia aeterna

„Ruumist inspireeritud II: häälepill, pilli hääl“

EMTA kaasaegse improvisatsiooni eriala üliõpilased, vilistlased, õppejõud, lavakunsti osakonna üliõpilased, koolimuusikute Improkoor, ImproVoc2

Juhendaja Anne-Liis Poll

Kavas vabad improvisatsioonid

EESTI MUUSIKA-
JA TEATRIAKADEEMIA

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia

eamt.ee

emtasaalid.ee

facebook.com/muusikaakadeemia